

Зоряна КОРОЛЬ

здобувачка освітньо-професійної програми
«Менеджмент закладів охорони здоров'я», ЗУНУ
(науковий керівник: д.е.н., професор кафедри
менеджменту, публічного управління та персоналу ЗУНУ
Тетяна ЖЕЛЮК)

НОВІТНІ ПРАКТИКИ УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДОМ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УМОВАХ МЕДИЧНОЇ РЕФОРМИ

Медична реформа в Україні, що демаркована в «Стратегії розвитку системи охорони здоров'я до 2030 року» [1], кардинально трансформує систему охорони здоров'я, впроваджуючи ринкові механізми, децентралізацію та орієнтацію на пацієнта. Ці зміни створюють безпрецедентні виклики та можливості для закладів охорони здоров'я (ЗОЗ), вимагаючи від їхнього керівництва переосмислення традиційних підходів до управління та впровадження новітніх практик. Перехід від адміністративно-командної до контрактної моделі фінансування через Національну службу здоров'я України (НСЗУ) змушує ЗОЗ функціонувати в умовах конкуренції та відповідати вимогам ефективності, якості та доступності послуг.

Одним з ключових напрямків новітніх практик є стратегічне планування та програмно-цільове управління. В умовах обмежених ресурсів та зростаючого попиту на медичні послуги, керівники ЗОЗ мають розробляти довгострокові стратегії розвитку, які враховують потреби громади, конкурентне середовище та фінансові можливості. Це передбачає не лише визначення місії та візії закладу, а й розробку детальних програм та проєктів, спрямованих на підвищення якості медичних послуг, оптимізацію ресурсів, впровадження інноваційних технологій та розширення спектру послуг. Програмно-цільовий підхід дозволяє чітко формулювати

цілі, визначати показники ефективності та відстежувати прогрес у їх досягненні.

Важливим елементом ефективного управління є фінансовий, проєктний менеджмент та оптимізація ресурсів. З переходом на договірні відносини з НСЗУ, ЗОЗ отримують фінансування за фактично надані послуги. Це вимагає від керівництва глибокого розуміння механізмів формування тарифів, ефективного використання бюджетних коштів, управління дебіторською та кредиторською заборгованістю. Впровадження систем управлінського обліку, бюджетування та контролю дозволяє оптимізувати витрати, підвищити рентабельність та забезпечити фінансову стійкість закладу. Крім того, важливе значення набуває залучення додаткових джерел фінансування, таких як гранти, благодійні внески та інвестиції.

Управління персоналом в умовах медичної реформи також зазнає значних змін. Зростає потреба у висококваліфікованих медичних кадрах, здатних працювати в нових умовах, орієнтуватися на пацієнта та володіти сучасними медичними технологіями. Новітні практики включають розробку ефективних систем мотивації та стимулювання праці, що враховують індивідуальні показники ефективності, впровадження програм безперервного професійного розвитку, створення сприятливого психологічного клімату в колективі та формування командної роботи. Особлива увага приділяється розвитку лідерських якостей у керівників підрозділів та формуванню культури відкритості та інновацій.

Цифрова трансформація є невід'ємною частиною сучасних управлінських практик у ЗОЗ. Впровадження медичних інформаційних систем (MIS) дозволяє автоматизувати облік пацієнтів, електронні медичні картки, управління запасами ліків та матеріалів, а також спростити обмін інформацією між різними підрозділами. Телемедицина, електронні рецепти та онлайн-запис

на прийом стають стандартними послугами, що підвищують доступність та зручність для пацієнтів. Використання аналітичних інструментів дозволяє збирати та аналізувати дані для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Орієнтація на пацієнта та покращення якості послуг є центральним аспектом новітніх практик [2, 3]. В умовах конкуренції, ЗОЗ повинні не лише надавати якісні медичні послуги, а й забезпечувати високий рівень задоволеності пацієнтів. Це передбачає впровадження стандартів якості, систем управління якістю (наприклад, ISO 9001), регулярний збір зворотного зв'язку від пацієнтів, швидке реагування на скарги та пропозиції, а також розвиток сервісної культури серед медичного персоналу. Важливе значення має також створення комфортних умов перебування пацієнтів у закладі.

Нарешті, управління ризиками та забезпечення безпеки пацієнтів є пріоритетом для будь-якого ЗОЗ. Впровадження систем управління ризиками дозволяє ідентифікувати, оцінювати та мінімізувати потенційні загрози для здоров'я та безпеки пацієнтів, а також для фінансової стабільності закладу. Це включає розробку протоколів безпеки, навчання персоналу, регулярний моніторинг показників безпеки та швидке реагування на інциденти.

Підсумовуючи, новітні практики управління закладами охорони здоров'я в Україні в умовах медичної реформи є комплексним підходом, що охоплює стратегічне планування, фінансовий, проєктний та кадровий менеджмент, цифрову трансформацію, орієнтацію на пацієнта та управління ризиками. Успішне впровадження цих практик вимагає від керівників ЗОЗ глибокого розуміння сутності реформ, лідерських якостей, готовності до інновацій та здатності адаптуватися до постійно змінюваного зовнішнього середовища. Лише такий підхід дозволить українській системі охорони здоров'я стати сучасною, ефективною та орієнтованою на потреби суспільства.

Список використаних джерел:

1. Стратегії розвитку системи охорони здоров'я до 2030 року. Указ Президента України від 18.08.2021 р. № 369/2021. URL: <https://bit.ly/3mTbzxF/>
2. Модернізація менеджменту та публічного управління в системі охорони здоров'я / кол. монографія за ред. Желюк Т.Л., Шкільняка М.М. Тернопіль, Крок. 2020. 560с.
3. Желюк Т.Л. Сучасні підходи до реалізації публічної політики в сфері охорони здоров'я. Вісник ТНЕУ. 2019. № 1.С.37-50.
4. Законодавство України. Офіційний портал. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/zak>